

Hankesuunnitelma

Putsaripuisto, vaihe-II

Tausta ja perustiedot

Putsaripuisto on haja-asutusalueen talousjätevesien käsittelyn osaamiskeskusalue. Se yhdistää ja kokoaa pirkanmaalaista haja-asutusalueen talousvesien käsittelyyn liittyvää osaamista. Putsaripuiston liiketoimintasuunnitelma valmistui vuosi sitten osittaisella Pirkanmaan liiton rahoituksella.

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen toteutettiin laajapohjaisena yhteistyönä. Prosessiin osallistuivat useat laitetoimittajat, viranomaiset sekä koulutus- ja tutkimuslaitosten edustajat, jotka olivat mukana ideoimassa Putsaripuiston tulevaisuutta ja toimintaa.

Liiketoimintasuunnitelma päättyi siihen johtopäätökseen, että haja-asutusalueen jätevesien käsittelyyn keskittyvä osaamiskeskusalue on aihekokonaisuutena liian pieni ja kattaa vain yhden osa-alueen haja-asutusalueella asumisen ympäristövaikutuksista. Toinen rahoitukseen ja kannattavuuteen liittyvä ongelma on jäteveden puhdistuslaitteiden testausalueen vaatimat suuret investoinnit. Kolmantena liiketoimintaa rajoittavana tekijänä on se, että pienpuhdistamojen virallista laatutestausta ei voida toteuttaa alkuperäisen suunnitelman mukaan Putsaripuistossa, vaan Suomen ympäristökeskus vastaa tästä toiminnasta.

Toisaalta Putsaripuiston perustamiselle luo edellytykset tarve parantaa ympäristön tilaa ja edesauttaa suomalaisen ja pirkanmaalaisen ympäristöliiketoiminnan kehitystä. Hanke on entistä ajankohtaisempi, koska vuoden 2004 alusta voimaantullut ns. hajajätevesiasetus tiukentaa haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyä. Asetuksen voimaantulo kasvattaa lähivuosina jätevesien käsittelyjärjestelmien suunnittelun, rakentamisen ja huollon myyntiä sekä vauhdittaa pienpuhdistamojen kehitystä. Yritystoiminnan vaikutusten lisäksi kaikkien alan toimijoiden sekä myös kansalaisten ajantasaisen tiedon ja osaamisen tarve kasvaa. Erityisesti haja-asutusalueiden kiinteistöjen omistajat tarvitsevat luotettavaa ja puolueetonta tietoa asetuksen vaatimuksista ja ne täyttävistä jätevesien käsittelyjärjestelmistä sekä vaihtoehtoisista tekniikoista, kuten esimerkiksi kuivakäymälöistä.

Yksityiskohtainen hankekuvaus ja tavoitteet

Hankkeessa toteutetaan Putsaripuiston II-vaihe, jolla tarkoitetaan vesi- ja viemäriverkoston ulkopuolisen haja-asutusalueen puhtas- ja jätevesien käsittelyn sekä vaihtoehtoisten teknologioiden osaamiskeskusta. Osaamiskeskus koostuu jo toteutetuista hyvistä käytännöistä, uusien kehitystarpeitten kartoittamisesta ja kehityshankkeiden kokoamisesta sekä ajantasaisen ja puolueettoman tiedon välittämisestä sekä tarpeenmukaisesta koulutuksesta. Hankkeessa perustetaan laajapohjainen käytännön työtä ohjaava ja lopulliset tavoitteet päättävä neuvottelukunta, jossa on asukkaiden, alueellisten päättäjien, viranomaisten sekä tutkimus- ja koulutuslaitosten edustajia. Käytännön työtä tekee hakijaorganisaation lisäksi hankkeeseen palkattava koordinaattori sekä muut hankkeelle keskeiset asiantuntijatahot.

Hankkeen rajaus

Edellä kerrotun perusteella aikaisemmin suunnitellun Putsaripuisto-kokonaisuuden sijasta tarvitaan uudenlainen kokonaistoteutus, jossa hyödynnetään aikaisemmin laadittua Putsaripuiston liiketoimintasuunnitelmaa soveltuvin osin. Isojen investointien välttämiseksi kootaan tietoa olemassa olevista parhaista käytännöistä ja tekniikoista, kartoitetaan kehitystarpeet ja jatketaan kehitystyötä. Putsaripuiston II-vaihe on hajautettu siten, että olemassa oleva osaaminen ja uudet kehityshankkeet sijaitsevat eri puolilla

Pirkanmaata. Olennaista on, että laajan eri toimijoiden välisen yhteistyön ja sen koordinoimalla avulla löydetään parhaat käytännöt, joiden tuloksia voidaan myydä ja levittää laajemmin, kootaan jatkokehittämistarpeet sekä luodaan kestävästä haja-asutusalueella elämisen mallia.

Uudessa konseptissa Putsaripuiston laitteet, toimintamallit ja muut palvelut eivät sijoitu rajatulle alueelle, vaan toiminta-alueena on koko Pirkanmaa. Hankkeessa

- kootaan tietoa hyvistä käytännöistä, joka analysoidaan muiden hyödynnettäväksi
- järjestetään vierailuja parhaiten käytäntöjen tutustumiskohteisiin. Tutustumiskohteet sijaitsevat eri puolilla Pirkanmaata.
- järjestetään tiedotusta, neuvontaa ja koulutusta eri asiakasryhmille
- kootaan uusia kehityshankkeita ja haetaan niille julkisia tukirahoitusmahdollisuuksia
- vauhditetaan alan liiketoimintaa niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Putsaripuiston toimiala on edellistä vaihetta laajempi ja rajoittuu nyt haja-asutusalueen vesi- ja viemäriverkon ulkopuolisten alueiden jäte- ja puhtaan veden käsittelyyn liittyvien tekniikoiden ja toimintamallien kokoamiseen ja kehittämiseen, mukaan lukien lietteen käsittely ja kuivakäymälät; yleisen tiedon lisäämiseen, asenteisiin vaikuttamiseen ja toimintatapojen muutosten aikaansaantiin. Hankkeen keskeisinä toiminta-ajatuksina ovat ympäristön tilan parantaminen, ajantasaisen ja puolueettoman tiedon välittäminen, eri toimijoiden työn ja arkielämän helpottaminen sekä ympäristöosaamisen kehittäminen.

Tavoitteet

Hankkeen keskeisinä tavoitteina ovat Pirkanmaan ympäristön, vesistöjen ja pohjaveden tilan parantaminen, kestävä kehityksen mukainen elämäntavan ja liiketoiminnan edistäminen, vastuullisen ympäristöosaamisen vauhdittaminen, puolueettoman ja ajantasaisen tiedon välittäminen, haja-asutusalueen asukkaiden elämän ja viranomaistyön helpottaminen sekä Pirkanmaan tunnettuuden lisääminen vastuullisena ja ympäristöltään puhtaana maakuntana.

Hanke toimii avoimena verkostona, jossa pyritään neuvottelukunnan työn avulla luomaan mahdollisimman laaja yksimielisyys konkreettisista käytännön tavoitteista ja toimintatavoista. Tavoitteiden saavuttamiseksi on välttämätöntä sitouttaa hankkeeseen useita erilaisia toimijaryhmiä. Hankkeen keskeiset kohderyhmät ja niiden kiinnostus hanketta kohtaan voidaan jaotella seuraavan taulukon mukaisesti. Tummanharmaalla väritetyt ruudut kuvaavat eri kohderyhmien pääasiallista mielenkiintoa hanketta kohtaan ja kohderyhmien osallistumista hankkeeseen. Vaaleanharmaat ruudut kuvaavat toissijaisia palveluja, joista kohderyhmät saattavat olla kiinnostuneita.

Erillishankkeet	Tutkimus ja tuotekehitys	Toimintamallien kehitys	Koulutus	Tiedotus neuvonta
Kohderyhmä				
Pienpuhdistamojen valmistajat				
Suunnittelutoimistot				
Maaurakoitsijat				
Huoltoyritykset				
Julkiset toimijat viranomaiset				
Haja-asutusalueiden kiinteistöjen omistajat				
Opiskelijat ja koululaiset				
Ympäristötietoiset kansalaiset				

Hankekuvaus

Hankkeen alussa perustetaan Pirkanmaan vesi- ja viemäriverkoston ulkopuolisen haja-asutusalueen puhdasvesi- ja jätevesiasioiden laajapohjainen neuvottelukunta, jossa on eri kuntien, viranomaisten, tutkimus- ja oppilaitosten sekä yritysten edustajia. Neuvottelukunnan sihteerinä toimii hankkeeseen palkattava koordinaattori. Alkukesällä 2005 järjestettävässä seminaarissa sitoutetaan pirkanmaalaiset toimijat puhtaan elinympäristön sekä haja-asutusalueen puhdasvesi- ja jätevesiasioiden edistäjiksi. Neuvottelukunta päättää hankkeen kokonaistavoitteista ja hyväksyy koordinaattorin laatiman hankkeen tarkan toteutussuunnitelman.

Samanaikaisesti aletaan koota tietoa pirkanmaalaisista parhaista käytännöistä, jotka voivat olla tekniikoita, toimintamalleja ja muuta Putsaripuiston toimialaan liittyvää toimintaa. Tieto analysoidaan ja parhaat käytännöt siirretään verkkopohjaiseen tietokantaan, josta osa on vapaasti kaikkien hyödynnettävissä.

Hyvien käytäntöjen joukosta valitaan esimerkkikohteita, joihin järjestetään vierailuja tai joita esitellään julkisissa seminaareissa, esimerkiksi Pirkkahallin Farmarimessuilla heinäkuussa 2005.

Putsaripuiston II-vaiheen koordinoinnin näkökulma on kestävän kehityksen mukainen ympäristöliiketoiminnan ja alueellisen kehittämisen näkökulma. Vesi- ja viemäriverkoston ulkopuolista haja-asutusaluetta ja siellä käytettäviä toimintamalleja ja tekniikoita kehitetään yksittäisten ratkaisujen lisäksi myös kokonaisuutena: Jo toteutettujen hankkeiden tulosten analysoinnin ja tarvekartoituksen perusteella suunnitellaan uusia kehitysprojekteja, sitoutetaan niihin osallistujat ja selvitetään mahdollisia julkisia rahoitusvaihtoehtoja näille uusille erillirahoituksella toteutettaville projekteille. Putsaripuiston II-vaiheen kaltaisessa avoimessa hankkeessa ehkä suurimpana etuna onkin se, että sen avulla voidaan kehittää laajapohjaisesti koko toimialaa ja siinä piilevää ongelmakenttää.

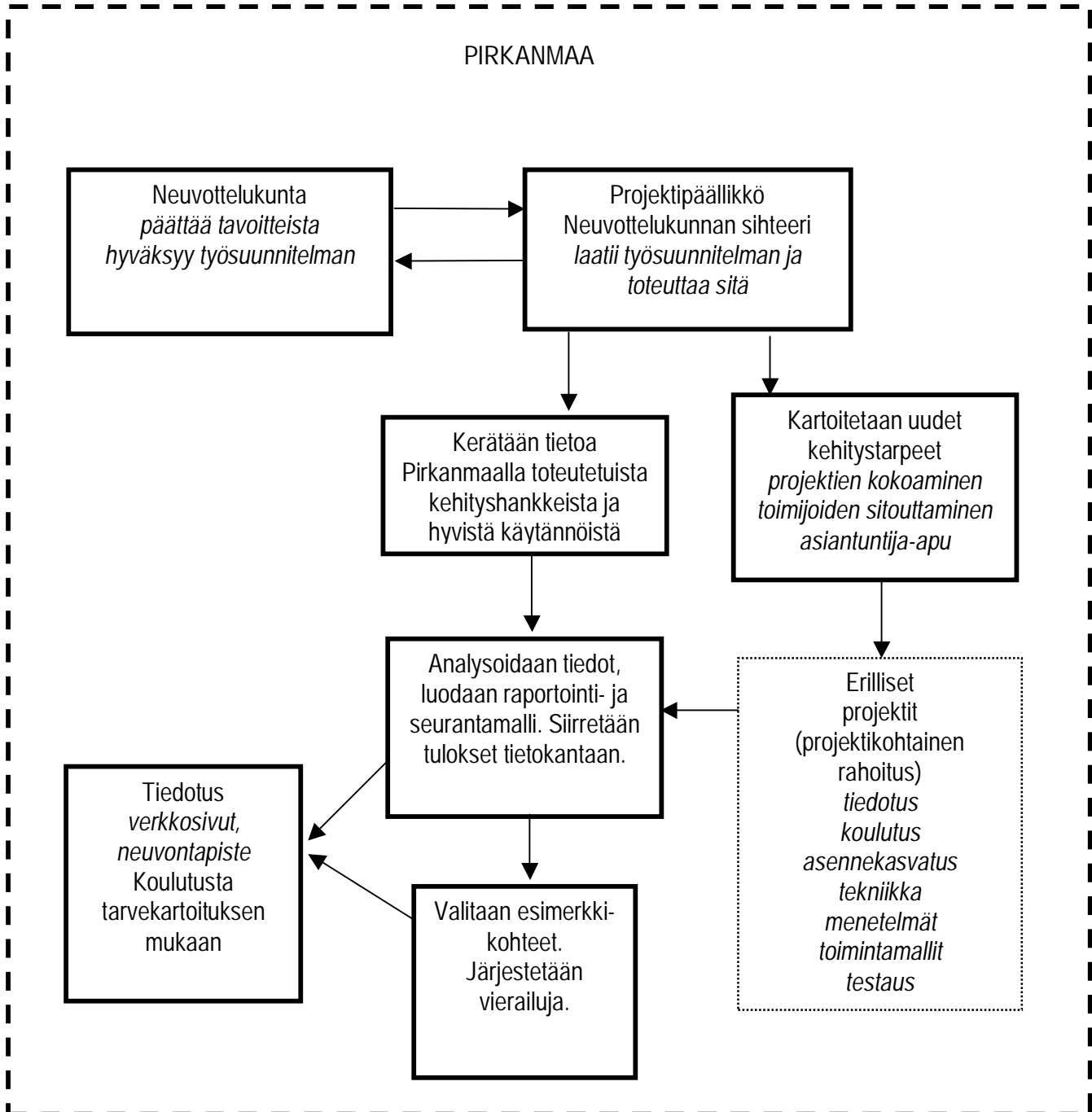
Hankkeessa on tarkoitus koota yksittäisten hankkeiden tulokset, analysoida kokonaistulokset sekä määrittää kehitystarpeita seuraavan kaltaisen taulukon avulla: Jo toteutettujen hankkeiden ja hyvien käytäntöjen tulokset analysoidaan. Koontitaulukon vaakarivit kuvaavat toteutettuja hankkeita. Vaaleanharmaat ruudut esittävät saatuja tuloksia. Valkoisissa ruuduissa ei ao. hankkeessa tapahtunut kehitystyötä.

Pystyivät kuvaavat tietyssä toimintamallissa, tekniikassa, tiedonhallinnassa, koulutuksessa tai asenteissa tapahtunutta kehitystyötä (vaaleanharmaat ruudut) ja mahdollisia kehitystarpeita. Hankkeiden tulosten laajan koordinoinnin avulla on mahdollista paikantaa sellaisia kehitystarpeita (tummanharmaat ruudut), joihin muuten sirpaleiset hankkeet eivät ole keskittyneet tai toisaalta koota useiden eri hankkeiden tietyn aihealueen kehitystyön tuloksia yhteen (alarivi).

HANKKEET	TOIMINTA-MALLI (a)	TEKNIikka (b)	TIEDON-HALLINTA (c)	KOULUTUS (d)	ASENTEET (e)	YKSITTÄISEN HANKKEEN TAVOITTEET
hanke 1						1a + 1b + 1c + 1e
hanke 2						2c + 2d + 2e
hanke 3						3b + 3e
hanke n						
KEHITYSALUEEN KOKONAIS-TAVOITE	1a + na	1b + 3b	1c + 2c + nc	2d	1e + 2e + 3e	

Hankkeessa pyritään vauhdittamaan toimialan kehitystyötä ja vastuullista ympäristöliiketoimintaa niin kotimaassa kuin uusissa EU:n jäsenmaissa.

Alla kaaviokuva Putsaripuiston II-vaiheen toiminnoista:

Hankeorganisaatio

Hankeorganisaationa toimii Ekokumppanit Oy, joka on Tampereen kaupungin ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n omistava kestävä kehitystä ja ympäristöliiketoimintaa edistävä yritys (www.ekokumppanit.fi).

Ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmään on kutsuttu seuraavat:

- Hanhilahti Timo, Pirkanmaan TE-keskus
- Holm Suvi, Ekokumppanit Oy
- Huuhtanen Sari, Ekokumppanit Oy
- Maaninka Timo, Pirkanmaan liiton
- Santala Erkki, Suomen ympäristökeskus
- Tuhkanen Tuula, Tampereen teknillinen yliopisto
- Wirola Hannu, Pirkanmaan ympäristökeskus.

Ohjausryhmän ensimmäinen kokous pidetään joulukuussa 2005.

Tulosten hyödyntäminen

Hankkeen tuloksia hyödynnetään laajasti sen kestäessä. Hankkeeseen osallistuu monipuolisesti ja runsaasti eri toimijoita, jotka voivat hyödyntää hankkeen tuloksia omassa toiminnassaan. Hankkeesta ja sen tuloksista tiedotetaan laajasti, joten sen tuloksista hyötyvät myös muut vastuulliset tahot. Hankkeen tuloksista rakentuu kestävä haja-asutusalueella asumisen malli, josta hyötyy pirkanmaalainen ympäristö. Parhaita käytäntöjä ja kehittyneitä tekniikoita hyödynnetään liiketoiminnallisista perusteista, jolloin hankkeen tulosten hyöty kohdistuu alan yritystoimintaan ja niille alueille, joille tuotteita ostetaan ja joissa toimintatapoja hyödynnetään.

Hankkeen tiedotus ja raportointi

Hankkeelle pyritään saamaan koko sen keston ajan mahdollisimman paljon myönteistä julkisuutta. Hankkeen tulosten ja sisällön tiedotusta varten Putsaripuiston II-vaihe saa kotisivut heti hankkeen alkuvaiheessa. Kuluttajille ja haja-asutusalueen asukkaille suunnattu neuvontapiste perustetaan ympäristötietokeskus Moreeniaan. Hanketta ja sen tuloksia esitellään useissa paikallisissa ja alueellisissa seminaareissa. Hanketta esitellään myös joissakin kansallisissa tilaisuuksissa.

Hankkeesta raportoidaan Pirkanmaan liitolle ohjeiden mukaisesti.

Tulosten julkaiseminen

Hankkeen tuloksista kerrotaan hankkeen kotisivuilla, julkisissa seminaareissa ja muissa alan toimijoita kokoavissa tilaisuuksissa.

Jatkotoimenpiteet

Hanke generoi runsaasti alan kehityshankkeita ja kokoaa niiden tuloksia. Erillirahoituksella toteutettavat projektit jatkavat toimintaansa omien aikataulujen mukaisesti. Hankkeen aikana laadittu toimintamalli

erillisprojektien tulosten keräämisestä jatkaa alueellisena alan kehitysinstrumenttina. Koska hankkeen tavoitteet ovat erittäin pitkäaikaiset ja laajat, hankkeeseen sitoutuneet toimijat jatkanevat tiivistä yhteistyötään uusien toimintatapojen mukaisesti ja niitä edelleen kehittämällä.